

Šolski center Velenje
Šola za storitvene dejavnosti
Trg mladosti 3, Velenje

PIKA IN LIGI NA MEGA VODENJU PO VELENJU

Tekmovanje »Turistični vodnik«

Avtorica: **Tjaša Pristovšek**, 4. GTT

Mentor: **Marko Gams**, mag. posl. ved

Velenje, april 2020

KAZALO

1 UVOD	3
2 PREDSTAVITEV VELENJA	3
2.1 LEGA IN OPIS MESTA VELENJE.....	3
2.2 ZGODOVINSKI RAZVOJ VELENJA	3
2.3 OSNOVNI DEMOGRAFSKI IN TURISTIČNI PODATKI	4
3 DOŽIVLJAJSKA TURISTIČNA VODENJA	5
3.1 POMEN DOŽIVLJAJSKIH TURISTIČNIH VODENJ	5
3.2 VLOGA IN NALOGE TURISTIČNEGA VODNIKA	5
4 VODENI OGLEDI VELENJA.....	6
4.1 ODLOK O TURISTIČNEM VODENJU V VELENJU	6
4.2 PREDSTAVITEV VODENIH OGLEDOV V VELENJU	6
4.3 TURISTIČNE ZNAMENITOSTI VELENJA	7
4.4 MUZEJ PREMOGOVIŠTVA IN KRTEK LIGI	8
4.5 PIKA NOGAVIČKA V VELENJU	9
5 VODEN OGLED Z ANIMACIJO Z LUTKAMI PO VELENJU	9
5.1 POMEN LUTK V ANIMACIJI.....	9
5.2 LUTKE KOT DIDAKTIČNI PRIPOMOČEK	10
5.3 PREDLOG VODENEGA OGLEDA Z ANIMACIJO Z LUTKAMI	10
5.4 KRATEK OPIS, ČASOVNICA POTEKA IN SCENARIJ VODENEGA OGLEDA	11
6 INFORMACIJE ZA SAMOSTOJNI OGLED VELENJSKIH DOGODIVŠČIN.....	19
7. ZAKLJUČEK	20
VIRI	21
PRILOGA	21

1 UVOD

Zelo rada ustvarjam nove inovativne turistične produkte in tako sem tudi za izdelek na poklicni maturi s kolegico Teo Čerenak ustvarila **tematsko vodenje za otroke** po Titovem trgu v Velenju. Namen je otrokom skozi poučno vodenje z animacijo prikazati zgodovino ter razvoj Velenja z legendami in zgodbicami, ki so povezane s pravljičnimi junaki, glasbo in plesom za katero bo poskrbljeno dobro in prijetno vzdušje skozi celotno vodenje. Gre za doživljajsko vodenje, kjer sta **v vlogah turističnih vodnikov lutki** - Velenjski ikoni **Pika Nogavička in krtek Ligi** (maskota Muzeja premogovništva Slovenije). Krtek Ligi se skozi celotno vodenje navezuje na potek gradnje Velenja, ki je povezano s Premogovnikom Velenje, v katerem le ta že od samega začetka in še danes pridno spremlja naše rudarje. Pika Nogavička pa je posebna velenjska ikona, ki povezuje kulturo, zabavo in otroško igrivost, na katero otroci ne smejo nikoli pozabiti, tudi ko bodo že odrasli. Pomembna je ustvarjalnost in domišljija na vsakem koraku!

2 PREDSTAVITEV VELENJA

2.1 LEGA IN OPIS MESTA VELENJE

Velenje leži v vzhodni polovici Šaleške doline ob dolinskem delu reke Pake. Mesto pokriva večji del nižje ležeče vzhodne polovice Šaleške doline in se je v svojem razvoju zadnjih petdeset let razširilo med nekdanjimi naselji in zaselki Škale, Stara vas, Staro Velenje, Šalek in Šmartno. Vzhodna meja občine poteka po Dobrnskem podolju, preko potoka Pirešica, proti jugu na Ponikovsko planoto in Ložniško gričevje. Zahodna meja občine razpolovi Šaleško dolino v smeri sever-jug na območju nekdanje vasi Preloge, kjer danes pod dolinskim dnem poteka v Premogovniku Velenje najintenzivnejši odkop lignita in kjer meji na Občino Šoštanj. Meja se nadaljuje po spodnjem toku potoka Velenja do podnožja Graške Gore. Mesto Velenje je s svojo moderno arhitekturno zasnovo drugačno od drugih slovenskih mest. V njem očarajo sodobne stavbe z ravnimi strehami, velike zelenice, mogočna drevesa in lepo urejene cvetlične gredice. Velenje je mesto v parku, mesto zelenja in številnih s soncem obsijanih dni. Narava v Velenju očara na vsakem koraku. Najmlajše slovensko mesto je danes šesto največje mesto v Sloveniji. Še vedno raste in se razvija. Je mesto z vizijo in mladostno energijo. »Velenje je lepo, ko se prebuja, še lepše, ko je čez dan polno življenja, pa tudi, ko se zvečer umiri in zaspil. Vsak dan, preživet v njem, je posebno doživetje« (<https://www.velenje.si/o-velenju/predstavitev>).

2.2 ZGODOVINSKI RAZVOJ VELENJA

V Šaleški dolini so našli ostanke, ki pričajo, da je bila okolica Velenja naseljena že v davni preteklosti. V Mornovi zijalki pri Šoštanju in jami Špehovki pri Hudi luknji so izkopali ostanke naselbine prazgodovinskega človeka, v Bevčah in na Plešivcu prazgodovinske predmete. Ostanki iz rimskega obdobja kažejo, da je bila v tem času na prostoru današnje Šaleške doline rimska naselbina. Območje današnjega Velenja je bilo prvič omenjeno leta 1250, trg Velenje se v dokumentih prvič omenja leta 1264, nad starim trškim jedrom pa že stoletja gospoduje grad, ki je v zgodovinskih virih prvič omenjen leta 1270. Nekoliko močnejši gospodarski razmah je Velenje doživelo šele konec 19. in v začetku 20. stoletja, ko so v bližini Velenja odprli premogovnik. Leta 1931 je prav od te dejavnosti še vedno živelo nekaj nad polovico prebivalstva Šaleške doline. Po letu 1950 se je ob povečanih zahtevah po premogu kazala potreba po postavitvi sodobnega mesta. Pod vodstvom tedanjega direktorja Rudnika Velenje Nestla Žganka so se ob sodelovanju

projektantov Slovenija projekta iz Ljubljane z arhitektom Janezom Trenzem na čelu začeli oblikovati načrti za sodobno mesto, ki naj zagotovi domovanje za približno 30.000 prebivalcev. 20. septembra 1959 so svečano odprli novo središče mesta Velenje in na ta dan v Mestni občini Velenje praznujemo svoj občinski praznik (<https://www.velenje.si/o-velenju/predstavitev/zgodovina>).

2.3 OSNOVNI DEMOGRAFSKI IN TURISTIČNI PODATKI

V Mestni občini Velenje s površino 84 km² je živel v letu 2019 nad 30 tisoč prebivalcev.

Prebivalstvo	Državljeni RS	Tuji državljani
33.293	29.528	3.765

Tabela 1: Sestava prebivalstva v MO Velenje v letu 2019

SURS, <https://pxweb.stat.si/sistat>

Velenje glede na glavne turistične kazalnike ni med najbolj razvitimi turističnimi mesti v Sloveniji, je pa v zadnjih letih turistično vse bolj prepoznavno in turistično razvito. Strategija razvoja in trženja turizma v Mestni občini Velenje 2017-2021 izpostavlja med prednostmi Velenja kot turističnega mesta bogato kulturno-zgodovinsko dediščino, številne dogodke in urejenost mesta, med slabostmi pomanjkanje integralnih turističnih produktov, prometno povezanost z osrednjo Slovenijo, med priložnostmi **vključevanje mladih v razvoj turizma**, velik potencial enodnevnih obiskovalcev in med nevarnostmi neustrezna prepoznavnost in neugoden image mesta.

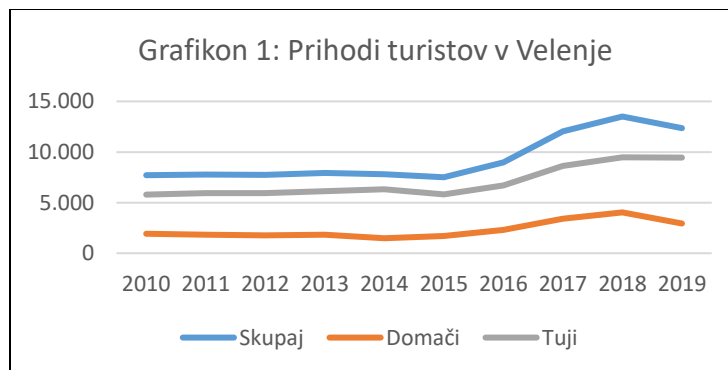
<http://arhiva.velenje.si/Seje%20sveta/2017/Strategija%20razvoja%20turizma%20MOV%202017%20-%202021.pdf>

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Skupaj	7.700	7.768	7.729	7.943	7.797	7.507	8.988	12.032	13.507	12.372
Domači	1.909	1.839	1.776	1.815	1.479	1.690	2.293	3.398	4.033	2.926
Tuji	5.791	5.929	5.953	6.128	6.318	5.817	6.695	8.634	9.474	9.446

Tabela 2: Prihodi turistov v Velenje

SURS, <https://pxweb.stat.si/sistat>

Iz tabele 2 in grafikona 1 vidimo, da med leti 2015 in 2018 število prihodov turistov v Velenju **narašča**, kar je vzpodbudno za razvoj turizma. Poleg tega je v vseh opazovanih letih število prihodov tujih turistov precej večje od števila domačih turistov. Za leto 2020 ni dostopnega podatka. Med turisti v Velenju prevladujejo poslovni gosti, ki ustvarijo tudi največ prenočitev.

SURS, <https://pxweb.stat.si/sistat>

3 DOŽIVLJAJSKA TURISTIČNA VODENJA

3.1 POMEN DOŽIVLJAJSKIH TURISTIČNIH VODENJ

Področje turističnih vodenj se zelo hitro spreminja in prilagaja spremembam v okolju in trendom. Turiste se v vodenja vse bolj aktivno vključuje in animira. Tudi vloga vodnikov se spreminja, pri podajanju informacij je pomembna ustrezna kombinacija preverjenih dejstev in legend, mitov in govoric. Ključna je improvizacija, interaktivnost in dovtetnost na dogajanje v okolici. V vlogi vodnikov je vse več mladih, ki izvajajo različne tematske doživljajske vodene ogleda, ki udeležence aktivno vključujejo in animirajo. Animacija mora zmeraj biti **prilagojena ciljni skupini** in če tudi vodnik pokaže strast glede animacijske igre, je zanimanje (v tem primeru) otrok še toliko večje. Predvsem ustvarjalnost pa je tista, ki največ pripomore k dobri animaciji.

Doživljajska vodenja ponujajo možnost svojevrstnega doživljanja in spoznavanja mesta in okolice na zabavno zanimiv način. Med doživljajske oblike vodenj prištevamo vodenja v kostumih, vodenja z različnimi prevoznimi sredstvi, npr. s kolesi in ladjicami, ogleda tovarniških objektov kot npr. pivovarn, vodeni ogledi tržnic z okušanjem lokalne hrane, spoznavanje običajev in navad prebivalcev ipd. (<https://www.dnevnik.si/tag/do%20C5%BEivljajsko%20vodenje#3>).

3.2 VLOGA IN NALOGE TURISTIČNEGA VODNIKA

Turistični vodnik je oseba, ki obiskovalcem v ustreznem jeziku interpretira kulturno in naravno dediščino kraja in okolja ter vodi in izvaja ogleda znamenitosti. Je oseba, ki za svoje delo predstavnika destinacije odgovarja destinaciji; je interpret kulturne in naravne dediščine ter ambasador in promotor Slovenije. Večinoma je od turističnih vodnikov odvisno, ali se bodo obiskovalci počutili dobrodošle, ali bodo v kraju ostali dlje in ali se bodo v kraj tudi vrnil. Vodnik je tudi eden od nosilcev trajnostnega razvoja destinacije. Njegova naloga je zaščititi ugled turizma na destinaciji in se potruditi, da vodene skupine spoštujejo okolje in njegovo občutljivost, živalstvo, rastlinstvo, znamenitosti, spomenike ter lokalne navade. Prizadeva si za razvoj, spodbujanje in vzpostavitev visokih standardov profesionalnosti svojega dela. Prizadeva si tudi za mednarodno povezovanje v okviru svoje stroke, si izmenjuje izkušnje in izboljšave ter nove trende redno vključuje v predstavitve krajev, ki jih zastopa.

Kako izgleda pravilno izveden voden ogled peš? Začnemo na mirni točki; gostom predstavimo načrt in čas ogleda; poiščemo primerna mesta za postanek in razlago; obrnjeni smo vedno proti skupini; za nami je objekt o katerem govorimo; govorimo kratko, sproščeno in glasno; predstavimo mešanico zgodovine z aktualnim dogajanjem; vsebino in tempo hoje prilagodimo skupini; izberemo varno pot; povemo zanimivosti in lokalne zgodbe; spodbujamo postavljanje vprašanj, če imamo pripravljeno animacijo, jo izvedemo na vsebinsko ustrezni točki ali na koncu ogleda. Kot vodnik urejamo tudi plačevanje kart za javni prevoz; za prosti čas damo članom skupine informacije glede restavracij, trgovin; upoštevamo posebne želje in jim razložimo ali pokažemo pot, vodenje zaključimo s povzetkom in tako, da si vsi zapomnijo, npr. z mislijo, recitalom,... (https://sl.wikipedia.org/wiki/Turisti%C4%8Dni_vodnik).

4 VODENI OGLEDI VELENJA

4.1 ODLOK O TURISTIČNEM VODENJU V VELENJU

Odlok o Dejavnost turističnega vodenja predstavlja organizirano turistično vodenje obiskovalcev na turističnem območju Mestne občine Velenje. V Mestni občini Velenje organizira dejavnost turističnega vodenja Zavod za turizem Šaleške doline (v nadaljevanju: zavod).

Dejavnost turističnega vodenja v Mestni občini Velenje lahko opravljajo le osebe, ki so opravile tečaj in strokovni preizkus znanja programa strokovne usposobljenosti za turističnega vodnika in so vpisane v register lokalnih turističnih vodnikov Dejavnost turističnega vodenja opravljajo turistični vodniki individualno, v paru ali v skupini po predhodnem dogovoru z organizatorjem zavodom in naročnikom.

Turistični vodnik lahko postane oseba, ki ima najmanj srednjo strokovno izobrazbo, znanje slovenskega jezika ter znanje vsaj enega tujega jezika. Turistični vodnik se mora pred začetkom opravljanja dejavnosti turističnega vodenja vpisati v register turističnih vodnikov turističnega območja Mestne občine Velenje, ki ga vodi zavod.

Programne turističnega vodenja pripravljajo, ponujajo, organizirajo in vodi zavod ali posamezni turistični ponudniki, v skladu z usmeritvami veljavne strategije razvoja turizma Mestne občine Velenje. Turistična vodenja se lahko pripravljajo v obliki **standardnih in posebnih programov**. **Standardni programi** turističnega vodenja obsegajo vodenje obiskovalcev po vnaprej pripravljenih programih, ki vodijo k ogledu najpomembnejših znamenitosti, naravne in kulturne dediščine ter tematskih poti na območju Mestne občine Velenje. **Posebni programi** turističnega vodenja obsegajo vodenje obiskovalcev k določenim znamenitostim, spomenikom ali dogodkom, skladno z interesi naročnika.

Turističnim vodnikom se za opravljeno vodenje zagotovi plačilo na podlagi števila opravljenih ur oziroma dni vodenja. Vrednost urne postavke ali vodenja določenega programa določi zavod na podlagi cenika, ki ga potrjuje Svet zavoda (<http://arhiva.velenje.si/Vestniki/2017/Vestnik%209-2016%20%20objava.pdf>).

4.2 PREDSTAVITEV VODENIH OGLEDOV V VELENJU

Na spletni strani **Zavoda za turizem Šaleške doline** www.velenje-tourism.si/ so navedeni vodeni ogledi Velenja z okolico. Med njimi so tudi produkti za otroke: **Doživetje Velenja za otroke**, **Pozojeva grajska pot** in **Učna pot Škrata bisera**, ki poteka na meji občinske meje – na območju Vinske Gore in Dobrne. Nobenega vodenja za otroke z lutkami, kot ga predlagam v nalogi, ni v ponudbi vodenih ogledov Velenja, prav tako takšnega vodenja nisem zasledila nikjer drugje po Sloveniji.

Senzorično vodenje po Velenju zajema ogled Vile Bianche, sprehod čez mesto do Titovega trga z najvišjim Titovim spomenikom na svetu, ogled prenovljene mestne promenade. Trajanje vodenja je 1,5 ure in na vsaki točki ogleda lahko turisti mlado mesto spoznavajo z vonjem, tipom, vidom, okusom in sluhom. Vodenje je prilagojeno slabovidnim in slepim, kot tudi gibalno oviranim, naglušnim in gluhim in ostalim osebam z različnimi omejitvami (<http://www.velenje-tourism.si/vredno-ogleda/10851>).

Doživetje Velenja za otroke. Vodenje je primerno za družine in šolske skupine in zajema ogled Vile Bianche, iskanje zaklada po središču mesta in obisk pustolovskega energetskega igrišča Rudarska vas. Vodenje traja 2 uri (<http://www.velenje-tourism.si/dozivetja/dozivate-velenje>).

Pozojeva grajska pot pripoveduje zgodbo o gradovih in graščinah s pomočjo predstavitev tabel. Otroci si na sklenjeni poti ogledajo in spoznajo Velenjski grad in grad Šalek, Ekenštajn ter Turn in še območje potopljenih Škal, ki so nekdanje središče Šaleške doline. Med potjo si lahko skupaj ogledajo še druge zanimivosti (nanje opozarja zemljevid na začetku vodnika). Pot lahko v celoti prehodijo in v pretežnem delu prekolesarijo. Izhodišče in zaključek poti je Vila Bianca. Tam se nahaja Velenjski turistično-informacijski center (TIC), kjer dvignejo kartonček za zbiranje žigov. Te poiščejo na predstavitev tablah pri posamezni znamenitosti. Ker je treba žige podrgniti imajo s seboj tudi pisalo. Če uspe obiskati vseh pet točk se zbere vseh pet žigov. Na TIC - u ob predložitvi kartončka z vsemi žigi dobimo nagrado – Pozojevo nalepko, ki jo nalepite v okvirček na koncu vodnika. Med potjo turiste spremlja knjižica oziroma vodnik, ki je tako majhen, da gre v žep ali nahrbtnik. Pot traja 4 ure. Sama pot pa je srednje težka in **primerna za starejše otroke** z odraslim spremljevalcem (<https://www.visitsaleska.si/sl/saleska-valley/pozojeva-grajska-pot/>).

Učna pot Škrata Bisera je namenjena vsem generacijam, **od najmlajših otrok** do rekreativnih upokojencev. Pot predstavlja primer dobre prakse tudi na področju trajnostnega turizma. Povezuje Mestno občino Velenje in občino Dobrna. Zajema mnoga področja, od biologije, zgodovine, geografije, kulturne in naravne dediščine, prehrane, kmetijstva, pohodništva, psihologije in sprostitve. Na poti spoznajo značilnosti okolja, v katerem se nahajajo (<http://www.velenje-tourism.si/files/tourism/pohodnistvo/ZLO%C5%BDENKA%20-%20Slovenska%20verzija.pdf>). Najnovejši produkt iz področja virtualnih vodenih ogledov je **Lov na velenjsko svetilko skrivnosti** (Trippstory Velenje), ki je **namenjena družinam z otroki**. Aplikacija s pomočjo interaktivne igre, ugankarstva, raziskovanja in Pikinih namigov omogoča odkrivanje skrivnosti Velenja. Dvourni dogodivščina uporabnike vodi po krožni poti, ki se začne v Vili Bianci, skozi številne zanimive lokacije mesta. Pri reševanju osemnajstih skrivnostnih izzivov z namigi pomaga Pika, uspešno opravljeni izzivi pa razkrijejo lokacijo svetilke skrivnosti.

<https://www.nascas.si/s-piko-na-lov-na-velenjsko-svetilko-skrivnosti/>

Velenje z okolico ponuja obiskovalcem tudi številna druga **doživetja** kot so Vikend z zmajem Pozojem; Petek in sobota na njun način; Aktivno drugačna dvojina; Šaleško razvajanje; S kolesom po Šaleški dolini; Velenje Underground; Družinske počitnice; Ples, vino in kulinarika; Triuo underground; Usnjarsko popotovanje družine Woschnagg; Kulinarični trio; Terme in jezera; Drugačen mestni trio; Pika se po mestu potika; Potepuška tura za šolarje in starše; Jezerski super sup odklop; Pod zemljo in vodo; Kulinarične igre brez meja; Jezerski dan; Retro Velenje in Škratov šolski dan. Več najdemo na spletni strani (<https://www.visitsaleska.si/sl/paketi-dozivetij/>).

4.3 TURISTIČNE ZNAMENITOSTI VELENJA

Predstavljam znamenitosti središča Velenja, kjer bo tudi potekal moj predlagan voden ogled z animacijo z lutkami. Mestno središče s **Titovim trgom** je delo avstrijskega arhitekta Paula Filipškega in urbanista iz Ljubljane Janeza Trenza iz leta 1959. Okoli trga so v asimetričnem ravnovesju v zelenje razpostavljene javne zgradbe. Trg je zasnovan kot prostor političnega in kulturnega dogajanja in simbol nove ljudske oblasti. Mestno središče z Domom kulture, hotelom Paka, občinsko stavbo, Delavskim klubom, Ljudsko univerzo in upravo Premogovnika Velenje (Steklena direkcija) velja za enega najlepših spomenikov arhitekture moderne (iz 50-ih in 60-ih 20. stoletja).

Kulturni dom so postavili leta 1959 po načrtih arhitekta Otona Gasparija in spada med najbolj kakovostne modernistične zgradbe v Sloveniji. Zaščiten je kot kulturni spomenik lokalnega pomena. Postavili so ga nasproti občinske zgradbe in je simbolno vzdignjena nad njo (kar poudarja, da mora biti kultura nad politiko). Vstopna fasada simbolizira z polkrožno steno podobo »mestnega odra«. Raznobarvna steklena stena zgradbo poživi, pasovi belega in črnega marmorja pa dajejo vtis resnosti. Pročelje krasi relief iz zelenega tufa, ki se imenuje Muze umetnosti, delo kiparja Stojana Batiča iz leta 1960, predstavlja 3 veje umetnosti: likovno, glasbeno in dramsko. Po kakovosti oblikovanja in uporabnosti je velenjski kulturni dom veljal za eno najlepših zgradb v Jugoslaviji.

Prvi povojni spomenik v Velenju je **Rудар**, delo kiparja Alojza Kogovška iz leta 1953. Njegova prva lokacija je bila pred Kinom Svoboda (ob Sončnem parku, kjer je bilo takratno prvotno mestno središče). Na zelenico ob Titovem trgu so ga prestavili leta 1967. **Onemele puške** so postavili leta 1971 in je delo kiparja Stojana Batiča. Spomenik je posvečen padlim borcem in žrtvam fašizma v občini Velenje. Navzdol obrnjene puške simbolizirajo mir. Del spomenika je fontana, delo arhitekta Vladimirja Mušiča. Leta 2003 so spomenik prenovili in delno spremenili. Spomenik **Maršal Tito** so postavili 25. 6. 1977 in je delo Antuna Augustinčiča po vzoru kipa pred Titovo rojstno hišo v Kumrovcu. Šest metrov visok kip razmišljujočega maršala na štiri metre visokem podstavku simbolno obvladuje trg, ki je bil pred postavitvijo Titovega spomenika orientiran v smeri Kulturni dom-občina, zdaj pa se je pojavila močna prečna smer med spomenikoma Tito-Onemele puške. Tito je upodobljen kot razmišljujoč strateg in revolucionar z rokami, sklenjenimi na hrbtu. Oblečen je v vojaško uniformo in dolg preko ramen ogrnjen plašč. Velenjčani smo ponosni, da je Maršal Tito naš domači kraj obiskal kar štirikrat. **Nestl Žgank** je bil direktor Premogovnika Velenje in predsednik občinskega sveta. Žgank velja za idejnega očeta in »graditelja« mesta Velenje. Po vzoru mest Zahodne Evrope je zasnoval »mesto v parku«, ki naj bo funkcionalno in estetsko, ki naj nudi kakovostno in udobno bivanje v svetlobi in zelenju kot nasprotje nevarnim temnim rovom, v katerih delajo rudarji. Nestlu Žganku so leta 2009 ob 50-letnici otvoritve mestnega središča postavili spomenik. Del spomenika je maketa novega Velenja, ki so ga z udarniškim delom zgradile pridne roke Velenjčanov in so ga s ponosom kazali številnim obiskovalcem kot socialistični čudež – mesto, ki je zraslo tako rekoč čez noč (<http://www.velenje-tourism.si/>).

4.4 MUZEJ PREMOGOVIŠTVA IN KRTEK LIGI

Muzej premogovništva Slovenije se nahaja v 180 m globokem in opuščnem rudniškem jašku Škale pri Velenju. Muzejska zbirka premogovnika Velenje v naravnem rudniškem okolju prikazuje razmere in pogoje dela rudarjev na začetku rudarjenja lignita v velenjskem in okoliških rudnikih. Muzej je urejen na približno enem kilometru opuščnih rogov, do katerih se dostopa po originalnem "Starem jašku" z 140 let starim dvigalom, katerega pogonski mehanizem - parni stroj je ohranjen v stolpu Starega jaška. Stolp je bil zgrajen istega leta kot Eifflov stolp s podobno tehnologijo. Rudarska zgodba je prikazana z 18 prizori rudniških ambientov: bela in črna garderoba, »prizivnica«, rudarsko stanovanje iz obdobja 1930, skupaj z ohranjeno opremo in rudarji (lutkami) pri opravljanju različnih del značilnih za izkopavanje premoga, ki jih spremljajo avdio vizualni prizori. Muzej je povezan z danes aktivnimi, 50 km dolgimi rovi rudnika Velenje (https://sl.wikipedia.org/wiki/Muzej_premogovni%C5%A1tva_Velenje).

Navihan in preprost **krtek Ligi** bo v mojem vodenju nastopla v vlogi poučnega krta, ki bo predstavil življenje rudarjev in preživljanje prostega časa v preteklosti. Krtek Ligi je tako naša »mala svetla luč«, ki nam bo v mestu lignita povedala, kako so se ljudje s težkim delom globoko pod zemljo žrtvovali za prečudovito mesto, v katerem danes živimo. Za namen vodenja sva si s sošolko **izmislili zgodnico o krtku**. Nekoč, pred davnimi časi, je za devetimi gorami in devetimi jezeri živel krtek, ki ni videl čisto nič, saj so krtki slepi. Našel je magična očala, s katerimi je lahko gledal. Ko se je potikal po Šaleški dolini, je zagledal gromozanski svetel pok. Ta pok je bil velik vulkan, ki je izbruhnil v okolici Šoštanja **na Smrekovcu**. Iz radovednosti se je odločil, da obiše ta velik vulkan, kjer je srečal prijaznega zmaja Pozoja. Zmajček Pozoj mu je povedal za zmajevo kri oz. lignit v Velenjskem premogovniku. Krtek Ligi se je odločil, da bo ta rudnik obiskal, kmalu zatem pa je to postal njegov dom, kjer je našel nove prijatelje – rudarje s svetilkami (eden izmed njih je upodobljen tudi na kipu rudarja).

4.5 PIKA NOGAVIČKA V VELENJU

Z zbirateljsko strastjo **Marjana Marinška** in z njegovo razstavo knjig ob štiridesetletnici Pike Nogavičke leta 1985 (ki je potovala tudi po Sloveniji), ter z Marinškovim prijateljevanjem s pisateljico **Astrid Lindgren**, z njegovimi publikacijami in z igrico »Kako je nastala Pika Nogavička«, je Pika prišla v Velenje že v osemdesetih letih. Ko so si leta 1990 sodelavci Kulturnega centra Ivan Napotnik Velenje in Občinske zveze prijateljev mladine Velenje: Marjan Marinšek, Andreja Zelenik, Kristina Kovač in Ivanka Filipančič zamislili, da bi vsako leto v »Tednu otroka« pripravili veliko otroško prireditev, ki bi vsakokrat gostila enega od pravljinih junakov, je bilo na dlani, da bo prvi pravljini gost prav Pika Nogavička. Ker je Pika dan leta 1990 lepo uspel in so otroci Piko vzeli za svojo, je ta v Velenju kar ostala. Skozi leta se je Pika dan razvil v pravi, desetdnevni **festival otroške razigranosti**, ki ga vsakokrat obiše več deset tisoč otrok in staršev iz Slovenije in tujine. Pika Nogavička je simbol, blagovna znamka otroškega festivala igre in veselja v Velenju. Pika festival od leta 2008 naprej pod pokroviteljstvom Mestne občine Velenje organizira javni zavod Festival Velenje s številnimi soorganizatorji in partnerji festivala (<http://www.pikinfestival.si/si/o-nas/zgodovina-festivala>).

Pika Nogavička je nagajiva, »odštekana«, samosvoja in ustvarjalna punca, ki ima veliko prijateljev in obožuje palačinke, ki jih imenuje »čalapinke«. Rada se družijo z otroci in jih spodbuja k drugačnosti in večni igrivosti ter zaupanje samega vase. Zelo sem ponosna na dejstvo, da je Pika festival edini in tudi največji otroški festival na temo te pravljinih junakinje v Sloveniji. Pika bo pri vodenju kot lutka pripomogla s kreativnimi idejami in vodenju dala pridih pustolovščine.

5 VODEN OGLED Z ANIMACIJO Z LUTKAMI PO VELENJU

5.1 POMEN LUTK V ANIMACIJI

Otroci imajo lutke radi. Lutke so zato v predšolski dobi prepotrebno, hkrati pa tudi hvaležno vzgojno sredstvo, ki spodbuja otrokov razvoj. Lutka otroka vedno znova spominja na prvine, ki izhajajo iz njega samega. In prav ta odnos je tisti, ki igra pomembno vlogo pri razumevanju lutke v vsej širini. Lutka namreč omogoča neomejene možnosti razvijanja odnosov med osebami, odnosov med razpoloženji, odnosov med čustvi ... Lutka v človekovih rokah »oživi«. Takoj je vzpostavljen odnos med njo in otrokom – animatorjem. Igra z lutko je kompleksno kreativno dogajanje (<http://www.pef.uni-lj.si/~vilic/gradiva/3-korosec-kreativna.pdf>).

5.2 LUTKE KOT DIDAKTIČNI PRIPOMOČEK

Lutka je odličen medij za komunikacijo med otrokom in vzgojiteljem, v primeru mojega vodenja torej med turističnim vodnikom in otrokom ter med otroki samimi. Kot posrednik v komunikaciji lutka izboljšuje medosebne odnose in sprošča vzdušje v skupini. Kot močno simbolno sredstvo otroku ponuja možnost za izražanje čustev, sproščanje konfliktov in sporočanje o lastnem videnju resničnega sveta. Ob ustvarjalni igri z lutko so otroci sproščeni in svobodno raziskujejo jezik, se učijo novih besed, ustvarjajo nove besedne zveze in z nebesednimi prvini govora dajejo svojim zgodbam in dialogom nove razsežnosti. Še posebej so nebesedne prvine lutke močna spodbuda otrokom s težavami v govornem razvoju. Antropologi, kulturologi, umetniki in tudi psihoanalitiki opozarjajo na sorodnost današnje lutke z nekdanjimi magičnimi obredi in rituali. Animirani predmeti in kipci so v pradavnini v življenje priklicali nad bitja, prednike, domišljajska bitja ipd., človek pa jim je brezpogojno verjel. Danes ima lutka še vedno v sebi posebno energijo, ki ne pritegne le otrok, temveč tudi odrasle. Prav tu bi lahko bil razlog, da so lutke tako privlačne in prebujajo močna čustva (<https://core.ac.uk/download/pdf/67535085.pdf>).

5.3 PREDLOG VODENEGA OGLEDA Z ANIMACIJO Z LUTKAMI

Z lutkami sem s kolegico prišla v stik leta 2019, ko sva s kolegico Teo Čerenak izdelovali kratek promocijski filmček za festival »Več znanja za več turizma«. Všeč mi je bilo pisanje scenarija, ki sva ga sestavljali po občutku ter zabavno snemanje, ki je sledilo za tem, ko sva se naučili tekst. Takoj sem se vživela v vlogo in z nagajivimi glasovi je bilo snemanje še bolj zabavno. V prvi vrsti sem se za lutke pri predlaganem vodenem ogledu odločila zaradi ciljne skupine – najmlajših otrok. Takšno vodenje z lutkami je veliko bolj interaktivno za najmlajše, poleg tega pa si tako otroci stvari veliko lažje predstavljajo in si jih bolje zapomnijo. Lutki Ligi in Pika bosta k doživeti izvedbi vodenja zelo pripomogla, saj jih bodo otroci lažje poslušali, ker se tudi sami radi pozabavajo in igrajo z lutkami.

Poleg ljubezni do lutk je razlog, da sem se odločila za pripravo vodenja za najmlajše otroke v tem – kot pravi Mali princ – da smo bili vsi odrasli nekoč otroci, vendar se nekateri žal tega več ne spomnijo. V današnjem hitrem času človek namreč vedno bolj teži k boljšemu in popolnejšemu življenju. S tem vedno bolj izgublja stik z otroštvom ter smisel za razumevanje otrokove miselnosti, otrokovih želja in sanj. Otroci živijo v svetu, kjer je potrebna samo ena oporna točka (npr. lutka), ki v zaznavanju (tipu, pogledu, občutju ...) spremeni vrednote življenja tako, da so primerne njihovemu trenutnemu razpoloženju. Vse njihovo delovanje izhaja iz njih samih, vse vodenje o stvareh jim je dano samo po sebi. Naše okolje pa jih priuči drugačnega gledanja, drugačnega pomena stvari drugačnega funkcioniranja. Poleg tega se moramo zavedati, da je domišljija tista, ki poganja notranjo moč človeka do neke nore, uspešne ideje, ki ostale le razveseljuje. Lutke pa k temu veliko pripomorejo, saj jih imamo za naše male junake. In ravno otroci se zdijo najtežja ciljna skupina, ampak moj slogan pri ustvarjanju je, da si je treba vedno zadati veliko in tudi kdaj težje izzive!

Predlagano vodenje zajema časovno obdobje od začetka gradnje Velenja vse do danes. Velenjska prepoznavna lika, **krtek Ligi in Pika Nogavička**, bosta otrokom predstavila zemljevid poteka vodenja ter jih animirala s plesom, glasbo, ustvarjanjem in ugankami. Otroci bodo z vodenja odnesli poučne in zabavne zgodbe Velenja, samo mesto pa bo za njih postala prava atrakcija.

Pri načrtovanju tega turističnega vodenja za otroke sem se **posvetovala** tudi z že izkušenimi na področju turističnih vodenj in animiranja otrok. Eden izmed vprašanih, s katerim sem se posvetovala na daljavo preko aplikacije Zoom, je g. Uroš Kuzman, ki se zavzema tudi za promocijo Velenja in se ukvarja z komedijo ter otroci, kar je v mojem vodenju tudi iztočnica. Svetoval je predvsem, naj bo vodenje res na ravni otrok, da bodo razumeli bistvo in se tako lažje vživeli. Predlagal je tudi ozadje, da se vodnik ne vidi in ne odvzame lutki pozornosti, vendar le to v tem vodenju ni mogoče, saj se premikamo na različne točke po Titovem trgu v Velenju. Predvsem pa se bom s svojo so vodnico v tem vodenju držala tega, da se res vživim v vlogo, saj le tako bom pridobila pozornost otrok.

V tabeli podajam osnovne podatke o vodenju.

Lokacija	Titov trg v Velenju
Termini izvedbe	Ob sobotah ob 10. uri Trajanje 45 minut Po dogovoru je možna izvedba ob drugih terminih – med tednom pričakujemo večje zanimanje vrtcev iz Velenja in okolice
Prijava	Na družbenih omrežjih bodo objavljeni termini vodenj, prijava bo možna preko e-pošte tjasa.pristovsek@scv.si
Ciljna skupina	5 do 6-letni otroci (3 do 6 otrok hkrati)
Cena	10 evrov na otroka (spremljevalci imajo gratis)
Pripomočki	Otroci razen dobre volje ne potrebujejo ničesar, vodniki pa bomo imeli poleg lutk še pripomočke za izvedbo animacij (krede, ... - več v tabeli 4)
Izvajalci	2 turistična vodnika – s kolegico Teo – vsaka s svojo lutko

Tabela 3: Osnovni podatki o vodenem ogledu z animacijo

5.4 KRATEK OPIS, ČASOVNICA POTEKA IN SCENARIJ VODENEGA OGLEDA

Pika, Ligi in vodnici pričakamo skupino otrok na Titovem trgu, na stopnicah Doma kulture. Najprej se lutki predstavita in pozdravita vse otroke ter se nato skupaj odpravimo proti kipu Nestla Žganka, ki je prva točka našega ogleda. Tam se povedo informacije o dobrem možu, očetu Velenja, ki je zaslužen za izgradnjo mesta Velenje. Med samim potekom celotnega vodenja se prepletajo animacijske igre. Potem se odpravimo do kipa Rudarja, kjer v glavni vlogi nastopa krtek Ligi in otroke seznanjamo z življenjem ter delom rudarjem. Naša tretja točka je Dom kulture, kjer v glavni vlogi nastopa Pika. Tukaj se prepleta več animacij kot so ples, glasba in likovno ustvarjanje. Nato se odpravimo do naše zadnje točke – kipa tovariša Tita. Po končanem vodenju se krtek Ligi in Pika Nogavička poslovita od otrok in jim v srčkih pustita lep, prijeten in poučen spomin na Velenje. Otroci za domov dobijo tudi prijeten spomin od Pike in Ligija. *Opomba:* scenarij je napisan v pogovornem jeziku.

Ura/čas	Lokacija	Kratka vsebina odsekov	Animacija
10:00	Titov trg Velenje pred kulturnim domom	Pozdrav in uvod	
10:05	Spomenik Nestla Žganka	Začetki gradnje Velenja	Otroci s kredami na tla narišejo svojo sanjsko hišo
10:15	Kip rudarja	Ligi predstavi iz kod izhaja	Skok čez kožo s priznanjem, premog lignit na otip in ogled
10:25	Dom kulture	Pika predstavi Dom kulture in kako je povezana z umetnostjo	Skupaj zaplešemo
10:35 – 10:40	Titov spomenik	Zakaj je Maršal Tito pomemben za Velenje ter zaključek	

Tabela 4: Časovnica poteka vodenja po odsekih

Odsek 1 – Pozdrav, 5 min

Tjaša: Lep pozdrav otroci! Danes nas čaka prav posebna pustolovščina po našem najmlajšem mestu v Sloveniji. In v katerem mestu smo? Bravo, saj vi že vse veste! No, ampak danes pa midve nisva sami ... imava družbo. Eden izmed njiju živi globoko pod zemljo v temnih rovih, kjer dela družbo pridnim rudarjem in jim včasih tudi pohrusta kakšen ostanek gromozanskega sendviča. Gre za majhno žival, ki vidi samo s čarobno rudarsko lučko. Ali veste kdo bi to lahko bil? LIGI (na 3,4, vsi zavpijemo ..) ... Kaj če bi ga skupaj priklicali?

Ligi: Oooo pozdravljeni moji prijateljčki, kako ste? V rovu je tako temno, da me je ta svetloba čisto oslepila. Kje so vaši nasmeški? Jaz danes tukaj nisem sam, ampak sem povabil tudi svojo prijateljico Piko. Ali veste o kateri Piki govorim?

Pika: Ali me je kdo klical? Ooo hej, hej! Pogledaj Ligi, kakšno občinstvo imava danes.

Ligi: Ja, pogledaj to so najini novi prijateljčki, ki jima bova danes razkazala najino Velenje, skupaj pa se lahko tudi kaj poigramo.

Pika: Sliši se zelo zabavno! Jaz sem takoj za, pa vi otroci? Še prej pa bi vam rada predstavila najino ekstra kreativno pesmico, ki sva jo napisala samo za vas, najine nove male prijatelje. Ligi a si pripravljen?

Ligi: Jaz sem zmeraj pripravljen!

Pesmica: in spremljava z ukulele (pesmica se prepeva po vsakem odseku med hojo do druge točke)

Sva Ligi in Pika ter danes vaša sva vodnika! (Ligi in Pika)

Pika, rada po mestu se potika, (oba skupaj)

Ligi pa telovadbi najraje se izmika. (oba skupaj)

Bolj mu paše malica, (Pika)

»hahaha pravi Pika carica« (Ligi zbadljivo)

Greimo skupaj po Velenju raziskovat, (oba skupaj)

mogoče najdemo še kak zaklad. (oba skupaj)

Ligi in **Pika**: Pa pojdimo! (*Ligi zaide v napačno smer*)

Pika: Ligi, kam pa greš? Po navadi sem jaz tista zmedena, ki se izgubim, se vidi, da slabo vidiš! V to smer, otroci za mano!

Ligi: Joj, sem neroden, res bi moral s sabo pripeljati tisto magično lučko.

Odsek 2 – Nestl Žgank, 10 min

Ligi: Pred nami stoji veeeeelik mož Velenja. Temu stricu je ime Nestl, kot Nestl kakav. (*pokažem zajčka iz kakava*)

Pika: Oh tega pa obooožujeem. Sam enkrat sem ga pa malo preveč pojedla, pa me je trebušček bolel, tako da pazite otroci, da ga ne pojedete preveč.

Ligi: Ta stric je naredil same lepe in dobre stvari. Bil je direktor rudnika in z našimi pridnimi rudarji je ustvaril mnogo delovnih akcij, da so lahko zgradili te velike bloke, ki jih vidite.

Pika: Delovne akcije?

Ligi: Ja! Vsak rudar, ki je želel imeti svoje stanovanje, si ga je moral trdo pridelati tako, da so skupnimi močmi zgradili bloke, urejali parke, skrbeli za aktivna doživetja in pridno rudarili. Najprej so morali zregulirati reko Pako, da so osušili zamočvirjeno dolinsko dno.

Pika: Kaj to pomeni in kako so to naredili?

Ligi: To je potekalo tako, da so skopali globoko luknjo v zemljo in ko je reka narastla ni poplavila in pljusknila do kulturnega doma. Tako so lahko začeli zidati stavbe, no pa si pogledajmo kako ...

Pika: Ooo to pa vem, lahko kar jaz povem! Vsaj nekaj kar sem se naučila pri orientaciji. (*Pomagam si z maketo od Žganka pri spomeniku*) Pogledajte otroci ... Tukaj je kulturni dom ... Stanovanja ... Paka ... *Razložim stavbe in jim pokažem kje je to danes. (moderno)*

Ligi: O Pika! Sem pa res presenečen. Čestitke, ugotovila si vse stavbe in kulturnega doma nisi zamešala z Vilo Čira Čara. Veš kako pa so si ljudje takrat zgradili svoje Vile Čira Čara? Nekoč, predavnimi časi je rasel velik bujen gozd v zamočvirjeni dolini. Iz njega je nastal premog Lignit, iz katerega je naenkrat zraslo mesto v katerem živimo danes. A mesto se ni postavilo samo od sebe. V to so morali vložiti veliko truda tisti, ki so si želeli živeti v boljših razmerah.

Pika: Za reke že vemo, kako so nastala ... Kaj pa jezera?

Ligi: Zaradi rudarjenja so se pogreznila tri manjša naselja (Škale, Družmirje in Preloge) ... In tako moji otroci, so nastala so jezera (današnje Velenjsko jezero).

Pika: Ligi, a to je tisto velikoooo jezero, kjer stoji moja Vila Čira Čara?

Ligi: Ja Pika točno tam!

Pika: Joj, potem pa je že res skrajni čas, da se naučim plavati.

Ligi: Jah, grem stavit, da so se najini prijateljčki zagotovo že namakali v jezercu, kjer je poleti taka fajna plaža kajne?

Pika: Uuu ste pa pogumni! Hmm, kdo izmed vas že zna plavat brez rokavčkov? Woow, bi naučili tudi mene? Že res, da sem bolj štorasta, ampak komaj čakam, da bom pljusknila v vodo.

Ligi: No Pika ne se preveč afnat in biti pogumna. Veš kdo je zares pogumen? Rudarji. Pa si jih pojdimo pogledat!

Odsek 3 – Rudar, 10 min

Ligi: Obstaja ena legenda ... Na dnu jezera je spal jezerski zmajček Pozoj. Bil je prijazen, a ko se je jezero začelo sušiti, je za to okrivil ljudi. Postal je nasilen, zato so se ljudje iz doline zatekli v hribe, kjer so živeli v preprostih hišah.

Pika: Ko se je jezero povsem posušilo, je za Pozoja življenje v dolini postalo neznosno, saj mu je koža skoraj okamenela. Pobegnil je v hribe in se skril na Smrekovec, kjer se je skril pod zemljo. Kasneje se je naselil v podzemnem jezeru pod Lomom. Voda je bila zanj prehladna, zato je začel nabirati premog pod dnom Šaleške doline in ogrevati jezero.

Ligi: Ker je močno kuril, se je iz Smrekovca začel valiti gost dim, topla voda pa se je dvigala in v Topolšici prišla na površje. Potem je Pozoj v podzemlju potonil v globok spanec in ljudje so počasi pozabili nanj.

Pika: Kasneje, ko so v dolini začeli kopati premog naj bi se Pozoj neke noči izmuznil skozi rudniški rov.

Ligi: Jaa, takrat sem ga videl na lastne oči!

Pika: Ko je prišel na površje je ugotovil, da so ljudje nekoč lepo dolino močno onesnažili. Razočaran se je vrnil pod zemljo in nadaljeval svoj spanec. Kasneje so ga rudarji ponovno zbudili in spet se je vrnil na površje. Tokrat ga je pričakalo prijazno okolje in čisto jezero. Pozoj se je potopil vanj in spet postal miroljuben. Zdaj ponovno živi na dnu Velenjskega jezera.

Ligi rekel si, da si videl Pozoja v rudniku. Ampak kdo pa drugače dela v rudniku?

Ligi: Joj, Pika ja kakšno vprašanje pa je to? Rudarji seveda! Kateri izmed teh bi bil rudar? *Pokažem slike.*

Pika: Joj to je pa sigurno tale. *(pokaže na škratka)*

Ligi: Ja Pika, kakšne pa klobasaš? A ga ne vidiš tukaj za nami? Tale slikica bo zagotovo prava. *(pokaže na rudarja)*. Moram vam povedati, da je tale rudar pravkar pojedel gromozanski sendvič, ker je bil tako priden in je marljivo kopal lignit v podzemnih rovih. Ker pa je spodaj tako temno, tudi oni potrebujejo lampico oz. lučko za na glavo, da lahko vidijo kaj in kje lahko sploh kopajo. To je prvi spomenik, ki so ga po vojni postavili v Velenju. Naredil ga je en gospod Alojz Kogovšek in veste kaj je zanimivo? Še en isti kip obstaja, samo, da je večji je postavljen v Ljubljani. Meni je najbolj všeč to, da je Rudar narejen tako, da zgloda, kot da bi hodil.

Pika: Sem se že ustrašila, da je kip oživel pa vi?

Ligi: Joj pika, ne skrbi, saj je moj prijatelj in ti lahko zagotovim, da je zelo prijazen.

Ligi: No, v Premogovniku Velenje pa smo ustvarili enega najsodobnejših tehničnih muzejev svetu. Kaaar 180 metrov pod zemljo.

Pika: Woo, to je pa res veliko!

Ligi: Dobite tudi knapovsko mal'co, moj prekrasni sendvič, v muzej pa se popeljete s prevoznim trakom ter vlakcem oz. podzemno železnico. Sigurno je že kdo imel tam rojstni dan, če pa ne, pa toplo priporočam! Mogoče se pa še tam vidimo na eni od zabav, če slučajno ne bom malical ali pa pomagal rudarjem pri nadzoru kopanja premoga. Moram vam povedati tudi o stari rudarski tradiciji, ki se imenuje »Skok čez kožo«.

Pika: Ooo to pa jaz vem, jaz vem ...

Ligi: Ja, saj vse kar je povezano z dogodki po navadi veš. Ko pa te vprašam karkoli glede številke ali zemljevidov pa ne gre.

Pika: Se bom že naučila. Ampak bolj pomemben je definitivno dogodek Skok čez kožo. No, poslušajte. Gre za staro rudarsko tradicijo, ko mesto z budnico prebudi rudarska godba. (*Slušni posnetek se predvaja, Pika zraven prepeva*) Po ulicah koraka rudarska parada, s skokom čez kožo pa mladi fantje postanejo pravi knapi. (*Lignit pokažem.*)

Pika: Velenje je danes eno najmočnejših gospodarskih središč Slovenije zaradi rudnika.

Ligi: Je mesto velikih gospodarskih sistemov, sodobna infrastruktura, energetika, kovine, gradbena industrija. V zadnjem času se dobro razvijajo okoljevarstvena, obrtniška in trgovska dejavnost. (*Vsako posebej pokažem na slikah ...*)

Pika: V Velenju pa nismo samo gospodarsko dobro razviti, temveč tudi kulturno. Za mano!

Odsek 4 – Dom kulture, 10 min

Pika: Ha Ligi, pa smo tu! Pogledaj kakšna velika stavba je za nama! Jaz ji rada rečem kar Vila Čira Čara, v resnici pa gre za Dom kulture Velenje, kjer se dogajajo vse prireditve Festivala Velenje. Za to poskrbim tudi jaz s svojimi kreativnimi in navihanimi idejami. Eden največjih festivalov v Sloveniji pa se odvija septembra, kjer ste me verjetno videli na velikem belem pikčastem konju. Ali veste za kateri festival gre?

Ligi: Zagotovo gre za »Skok čez kožo«, to je festival rudarjev.

Pika: Ne ne ne ...

Ligi: Otroci? (*Pikin festival*)

Pika: Ta stavba je meni najljubša, saj predstavlja glasbo, likovno umetnost in gledališče, kar pa kot veste obožujem. Rada pojem, se igram, spoznavam nove prijatelje, igram na velikih odrih in ustvarjam z vami otroci.

Ligi: Ta stavba me spominja na mavrico. Pogledajte koliko lepih barv lahko vidimo. Res je lepo videti še kakšno drugo barvo kot pa črna barva lignita in pa sendvič ... Je stavba iz obdobja moderne in deluje kot mestni oder na glavnem trgu. Stranske fasade so obložene z vulkanskim kamnom iz okolice. Raznobarna steklena stena zgradbo poživi, beli in črni pasov pa naredijo stavbo bolj resno. Nad vhodom so tri umetnine, ki jih je naredil Stojan Batič. Predstavljajo tri veje umetnosti: likovno, glasbeno in dramsko. Kulturni dom je bil ena izmed najlepših zgradb v Jugoslaviji. V Jugoslaviji ... o tej čudni besedi bomo pa malo več izvedli na naši naslednji točki. Pred vsemi temi zgradbami pa so Šaleško dolino včasih imenovali Dolina gradov, saj je bilo zgrajenih več kot 20 gradov in graščin.

Pika: Ojoj. Veš Ligi koliko čarovnic Je letelo v Velenju? Norooo. Saj mislim, da sem jo enkrat videla na Velenjskem gradu. Drugače pa Kunigunda je lepa grajska čarovnica, ki tu in tam še straši v vodnjaku Velenjskega gradu. Mladim je navdih za ustvarjanje festivala mladih kultur.

Ligi: Jajaja, to pa ti res ne verjamem. No ko sva že ravno pri Velenjskem gradu ti moram povedati da je tale grad tukaj gor na tem hribu (*pokažem grad*) in je ena najlepših grajskih stavb na slovenskih tleh, v njem pa najdemo Muzej Velenje. Prav tako so sedaj uredili velik angleški vrt

pred gradom, ki ima veeelik vodnjak (a veš, tista država, kjer pijejo čaj z mlekom). Kot tisti vodnjak tamle (onemele puške).

Pika: Uuu ,zanimivo. Toliko sem že izvedela danes, otroci a ste za, da gremo še do zadnje točke?

Odsek 5 – Titov spomenik, 10 min

Ligi: Slovenija je bila doooooo nazaj, (ko še nas ni bilo) združena še z drugimi državami in se je imenovala Jugoslavija. Njen predsednik je bil Josip Broz Tito. To je ta ogrooomen mož, ki stoji pred nami. Naredil ga je kipar Antun Avgustinčič. Je povečana kopija spomenika, ki stoji v njegovem rodnem kraju na Hrvaškem v Kumrovcu. Naš v Velenju pa je največji Titov spomenik na svetuu.

Pika: Kdo bo splezal na njega?

Ligi: Joj Pika, kaj ne veš da je ta tovariš zeloooo visok – najvišji na trgu!

Pika: Eh, kaj pa je to sam 2 metra ...

Ligi: Pika se vidi, da ti nagaja matematika ... Ta kip je visok več metrov: $4+6$...

Pika: Ooo jaz vem, jaz vem! 114.

Ligi: Joj, Pika neeee. Poglej, imaš 4 čevapčiče in potem še 6 čalaping. Torej 4 pa 1, 2, 3, 4, 5, 6 ... je?

Pika: Ammm 600?

Ligi: Ojoj joj Pika ... Otroci, pomagajte mi, da skupaj preštejemo do pravega števila. (*štejemo skupaj*)

Pika: Ajaaa 10. Saj sem vedela!

Ligi: No ja ... Ta mož je pred 65. leti prišel v Velenje kar 4x na obisk, tako vseč mu je bilo tukaj. Ljudje so ga imeli tako radi, da so mu postavili gromozanski kip. Tako kot morate vi poslušati vzgojiteljico, so velenjčani morali njega!

Pika: Tudi ta kip zgleda, kot da bi se premikal in meni je kar malce strašen. Deluje mi jezen, kaj pa vam? Ampak otroci, brez skrbi! Tito samo razmišlja, saj je imel kot voditelj države ogromnooo dela. Oblečen je v vojaško uniformo in dolg preko ramen ogrnjen plašč.

Ligi: Kot je moderen kulturni dom, imamo v Velenju še velikooo drugih modernih stavb. Na primer, mestni stadion, Rdeča in Bela dvorana, smučarsko skakalni center, pokrit zimski bazen, turistično rekreacijsko območje ob jezeru in še več.

Pika: Tito je bil tako navdušen, da je povedal kar tole: »Na take uspehe so lahko ponosni ne samo naši rudarji, temveč vsi naši narodi!«.

Ligi: Ko so postavili Titov spomenik, se je Velenje nekaj časa imenovalo Titovo Velenje zaradi tega gospoda.

Pika: Hmm, smo pa res ogromno izvedeli v Velenju, ampak Ligi, nas čas danes se žal izteka.

Ligi: Kaj pravite otroci, da še enkrat zapojemo pesmico preden se poslovimo? ...

Pika: Ste se imeli fajn? Adijooo prijateljčki moji?

Slika 1: Nestl Žgank

<https://www.velenje.si/za-obiskovalce/naravna-in-kulturna-dediscina/10874>

Slika 2: Rudar

<https://www.velenje.si/za-obiskovalce/naravna-in-kulturna-dediscina/10874>

Slika 4: Kulturni dom Velenje

<https://www.visitsaleska.si/sl/saleska-valley/dom-kulture-velenje/>

Slika 5: Titov spomenik

<https://slike.td-sencur.si/picture.php?/7189>

Slika 6: Utrinki iz snemanja promocijskega videa z lutkami

Slika 7: Utrinki iz snemanja promocijskega videa z lutkami

6 INFORMACIJE ZA SAMOSTOJNI OGLED VELENJSKIH DOGODIVŠČIN

Muzej Velenje

Ljubljanska cesta 54, 3320 Velenje

E-pošta: info@muzej-velenje.si

Telefon: 03-898-26-30

GSM: 041-398-26-40

Muzej premogovništva Slovenije

Stari jašek – Koroška cesta

3320 Velenje

Slovenija

Informacije in rezervacije

Tel: +386 (31) 752 418

Fax: +386 (3) 5870-997

Rezervacije: trgovina@rlv.si

Vzorčno mesto

Vzorčno mesto, Kidričeva 2B, 3320 Velenje

Telefon: 082020029

Mail: info@pattern.city

Kavčnikova domačija

Lokacija, Zavodnje pri Šoštanju

Telefon: 03-898-26-30

GSM: 041-398-26-40

Grilova domačija

Lokacija, Lipje pri Velenju

Telefon: 03-898-26-30

GSM: 041-398-26-40

Hiša mineralov Velenje

Stari trg 19, 3320 Velenje

Telefon: 030-466-050

Vila Bianca

Stari trg 3, 3320 Velenje

T: 03 896 17 15

E: turizem@velenje.si

Muzej usnjarstva na Slovenskem

Primorska cesta 6h, 3325 Šoštanj

E-pošta: info@muzej-usnjarstva.si

Telefon: 03-898-44-20

Vila Herberstein

Kopališka cesta 1 3320 Velenje

T: +386 (0)3 896 14 00 fax: +386 (0)3 896 14 14

E: vilaherberstein@gorenje.com

www.vilaherberstein.si

Mladinski hotel Velenje

Efenkova 61a, 3320 Velenje

Telefon: 05 923 46 00

GSM: 041 859 692

Telefax: 05 923 46 03

E-mail: info.hotel@mc-velenje.si

Spletna stran:

<http://www.mc-velenje.si/hotel/predstavitev-mladinskega-hotela-velenje/>

Hotel Paka****

Gorenje Gostinstvo, d.o.o.

Rudarska 1, 3320 Velenje

T: 03 898 07 00

T: 03 898 08 10

E: info@hotelpaka.com

W: <http://www.hotelpaka.com/>

Hotel Razgoršek***

Stari trg 33, 3320 Velenje

T: 03 898 36 30

T: 03 898 36 72

E: info@hotelrazgorsek.si

W: <http://www.hotelrazgorsek.si/>

Vir: <https://www.velenje.si/za-obiskovalce>

7. ZAKLJUČEK

Na vodenje z lutkami sem zelo ponosna, saj sem uporabila veliko domišljije, ki sem jo povezovala s poznavanjem mojega prelepega mesta Velenja. Glede na to, da sem tudi sama odraščala tukaj, je res lepo, da lahko zdaj mlajšim generacijam predstavim to vodenje, ki verjamem, da jim bo ostalo v zelo dobrem spominu. Ta turistični produkt je res kombinacija zabave, učenja in po mojem mnenju bo vsakemu otroku všeč. Zelo sem ponosna, da lahko povežem turizem in umetnost, ki sta dve moji strasti, v tem vodenju pa se še posebej vidim, saj sta Ligi in Pika tudi malo otročja - tako kot jaz.

VIRI

- https://sl.wikipedia.org/wiki/Turisti%C4%8Dni_vodnik
- <https://www.lu-r.si/datoteke/uploads/M5-turisticno-spremljanje-in-vodenje.pdf>
- http://www.ringaraja.net/clanek/svet-lutke_890.html
- <http://www.lgl.si/si/festivali-in-dogodki/festival-lutke/zgodovina>
- <file:///C:/Users/Tea/Downloads/Kodeks%20turisti%C4%8Dnih%20vodnikov%20in%20vodij%20poti%20-%20spremljevalcev%20-%20destinacija%20Nova%20Gorica.pdf>
- <https://e-knjige.ff.uni-lj.si/znanstvena-zalozba/catalog/download/185/283/4862-1?inline=1>
- https://sl.wikipedia.org/wiki/Muzej_premogovni%C5%A1tva_Velenje
- <http://www.pikinfestival.si/si/o-nas/zgodovina-festivala>
- <http://www.velenje-tourism.si/vredno-ogleda/10851>
- <http://www.velenje-tourism.si/dozivetja/dozivite-velenje>
- <https://www.visitsaleska.si/sl/saleska-valley/pozojeva-grajska-pot/>
- <https://www.visitsaleska.si/sl/paketi-dozivetij/>
- <http://www.velenje-tourism.si/files/tourism/pohodnistvo/ZLO%C5%BDENKA%20-%20Slovenska%20verzija.pdf>

PRILOGA

- **Promocijski spot** vodenja s Piko in Ligijem po Velenju:
<https://www.youtube.com/watch?v=nkuK6MdzvAM>
- **Članek** o ustvarjanju otroškega turističnega vodenja in izkušnji:
<https://o-sta.si/28987/turisticne-izkusnje-pridobivajo-na-terenu>